

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 392)

Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/660)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1246/4035

25.9.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.9.1997 tarihinde kararlaştırılan "Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan Adıyaman, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerindeki terör olaylarında güvenlik güçlerinin büyük çabaları ile önemli mesafe alınmış bulunmaktadır. Terörün ekonomik etkilerini gidermek için bu illerde ve kalkınmada öncelikli yörelerde yeni yatırım sahalarının açılması, buradaki insanlarımızın iş ve istihdam imkânlarının artırılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve diğer bölgelere olan göçün önlenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu hususlar Hükümet programında da öncelikli konular arasında yer almıştır.

Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlamak yönünden de büyük anlamı olan bu amaç gerçekleştirilmesi bakımından, hazırlanan bu Tasarı ile müteşebbislere bu bölgede yatırım yapmalarını özendirici vergisel ve diğer teşvikler sağlanmaktadır.

Bu çerçevede sağlanan teşvikler;

- İşverenlerin yanında çalıştırmış oldukları işçilerin ücretlerinden kesilen vergilerin ödenmesinin belirli bir süre ertelenerek, bu süre içerisinde kendilerince finansman olarak kullanılması,
 - Bölgede faaliyette bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin kazançlarının belirli bir süre vergiye tabi tutulmaması,
 - Yatırımlarda vergi, resim ve harç muafiyeti sağlanması,
 - Sosyal Sigortalar Kurumu piriminin işverence ödenecek olan kısmının Hazinece karşılanması,
 - Kalkınmada öncelikli yörelerdeki istihdama yönelik yatırımlarda müteşebbislere Hazine arazi ve arsalarının bedelsiz tahsis edilmesi,
- şeklinde olacaktır.

Bu Tasarı ile getirilen teşviklerin uygulanması ve diğer destekleyici tedbirlerin alınması, Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan 13 ilin ve kalkınmada öncelikli yörelerin ekonomik ve sosyal açıdan gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde ile Kanun Tasarısının amacı düzenlenmektedir. Bu tasarının amacı; Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde vergi teşvikleri uygulamak, yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi temin etmek, işverenlere sosyal sigortalar prim desteği sağlamak suretiyle yatırımları ve dolayısıyla da istihdam imkânını artırmaktır.

Madde 2. – Bu madde ile tasarının amaç maddesinde belirtilen Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamına giren iller belirlenmektedir. Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamına Hâlen olağanüstü hâl uygulanan Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illeri ile daha önce olağanüstü hâl uygulanmış Adıyaman ve Elazığ illeri girmektedir.

Madde 3. – Bu madde ile Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere, yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde istihdam ettikleri tüm işçiler dolayısıyla vergi dairelerine ödemeleri gereken vergi kesintilerine ilişkin ödeme süreleri 2 yıl uzatılmaktadır.

Diğer taraftan, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla faaliyetine devam etmekte olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin de maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki 4 aylık dönem için vermiş oldukları en son sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler dolayısıyla vergi dairelerine ödemeleri gereken vergi kesintilerine ilişkin ödeme süreleri de 2 yıl uzatılmaktadır.

Böylece bu bölgede istihdam yaratan mükelleflere, kestiği vergiyi finansman kaynağı olarak kullanma imkânı verilmektedir. Bu uygulama 31.12.2002 tarihine kadar sürecektir.

Bu suretle, maddenin yürürlük tarihi itibarıyla yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları tüm işçiler ile öteden beri faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren ilave olarak aldıkları ve bu illerdeki işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilere ödedikleri ücretlerden kesilen gelir ve damga vergileri, işverenlerce ilgili kanun hükümleri çerçevesinde beyan edilip tahakkuk ettirilecek, ancak ödeme beyanname verme süresini izleyen ikinci yılın aynı döneminde ödenecektir.

Örneğin, en son 1997 Mayıs-Ağustos dönemi sigorta prim bordrosunda 2 işçi bildiren mükellef, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren 3 işçi daha çalıştırmaya başlamıştır. Bu işverenin yeni işe aldığı 3 işçiye 1998 Şubat ayı içinde ödediği ücretlerden kesmiş olduğu gelir vergisi ve damga vergisini 1998 Mart ayının 20 nci günü akşamına kadar muhtasar beyanname ile beyan edip tahakkuk ettirmesi gerekmektedir. Ancak, tahakkuk ettirilen bu vergiler, tevkifatı yapmakla sorumlu işveren tarafından belirtilen süre içinde ödenmeyip, 1-20 Mart 2000 tarihleri arasında ödenecektir. Maddenin yürürlük tarihinden önce çalıştırılan 2 ücretlinin ücretinden kesilmiş olan vergi ise süresi içinde ödenecektir.

Madde 4. – Bu maddenin (a) fıkrası ile Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerinde yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları Hâlinde, işe başlama tarihinden itibaren 3 vergilendirme döneminde bu işyerlerinden elde ettikleri kazançların, gelir ve kurumlar vergisine tabi tutulması sağlanmaktadır.

Örneğin, 17.7.1999 tarihinde Şırnak İlinde işe başlayan bir mükellefin, bu ildeki faaliyeti nedeniyle 1999, 2000 ve 2001 yıllarına ilişkin kazançları vergiye tabi tutulmayacaktır.

Bu hükümden, maddenin yürürlük tarihi ile 31.12.2000 tarihleri arasında işe başlayan mükellefler yararlanacaktır. Maddenin yürürlük tarihinden önce işe başlamış olanlar bu istisna hükmünden yararlanmayacaklardır.

Öte yandan istisna olan bu kazançlar hakkında, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen % 20 Kurumlar Vergisi ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendi gereğince yapılan gelir vergisi tevkifatı da uygulanmayacaktır.

Bu maddenin (b) fıkrası ile de yukarıda belirtilen hükümden yararlanan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine 3 yıllık istisna süresinin sonundan başlamak üzere 10 işçiden fazla işçi çalıştırmaları kaydıyla yaratılan İstihdama paralel olarak artan oranlarda vergi indirimi sağlanmaktadır. Bu vergi indirimi 31.12.2007 tarihine kadar uygulanacaktır.

Bu hükme göre, mükelleflerin çalıştırmış oldukları işçi sayısına göre uygulamaları gereken indirim oranı, 10 işçi çalıştıranlarda % 40, 11 ile 50 arasında (50 dahil) işçi çalıştıranlarda % 40 oranına her bir işçi için 0,5 puan eklenerek tespit edilecektir. 51 ve daha fazla işçi çalıştıranlarda ise indirim oranı % 60 olarak uygulanacaktır.

Maddenin yürürlük tarihinden önce (a) fıkrasında belirtilen illerde işyeri bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki 4 aylık dönem için vermiş oldukları en son sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu iş yerlerinde fiilen çalıştırdıkları yeni alınan işçilerin sayısının 10 ve daha fazla olması halinde, 1.1.1998-31.12.2007 Tarihleri arasında bu işyerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir vergisine de bu fıkrada belirtilen indirim oranları uygulanacaktır.

Bu suretle, öteden beri faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren yeni işe aldıkları işçi sayısı 10 ve daha fazla olması Hâlinde, bu mükellefler gelir veya kurumlar vergisini indirimli olarak ödeyeceklerdir.

Mükelleflerin bu maddede belirtilen vergi indirimine konu olan kazançları üzerinden, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre yapılan gelir vergisi tevkifatından da aynı oranlarda indirim yapılacaktır.

Madde 5. – Bu madde ile Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde 31.12.2002 tarihine kadar yapılacak teşvik belgeli yatırımlara vergi, resim ve harç muafiyeti getirilmektedir.

Bu hükme göre;

1. Arazi veya arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, satış vaadi sözleşmesi, intifa ve iştirak hakkı, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhid, tescil, cins değişikliği rehin ve ipotek tesis ve terkini, ıslah ve değişiklik işlemleri ile bu işlemler dolayısı ile düzenlenen kâğıtlar,

2. Kredi verilmesi ile ilgili işlemler, bu konuda düzenlenen kâğıtlar ve kredi işlemleri nedeniyle her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaba alınan paralar,

Veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi ve harçlar ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınan vergi, resim ve harçlardan müstesna tutulacaktır.

Öte yandan, anılan maddede yer alan bir başka hükümle de yatırımların 31.12.2002 tarihine kadar tamamlanmaması veya öngörülen amaç dışında kullanılması Hâlinde daha önce alınmayan vergi, resim ve harçların 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gecikme faizi ve ağır kusur cezası ile birlikte tahsil edilmesi öngörülmektedir.

Bu madde kapsamına giren işlemler hakkında 2982 sayılı Kanun hükümleri uygulanmayacaktır.

Yatırım projesinin tamamının fizikî olarak hangi hâllerde gerçekleşmiş sayılacağına ölçü ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenecektir.

Madde 6. – Bu madde ile Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde istihdamı artırmak amacıyla işverenlere sigorta prim desteği sağlanmaktadır.

Yapılan düzenleme ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ay başından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, söz konusu illerdeki işyerlerindeki çalıştırdıkları işçiler için, 506 sayılı kanunun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesinin Hazinece karşılanması öngörülmektedir.

Diğer taraftan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, maddenin yürürlük tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları işçilerin prime esas kazançları üzerinden tahakkuk edecek primlerin işveren hissesi de Hazinece karşılanacaktır.

Böylece, anılan illerde istihdam yaratan mükelleflere istihdam ettikleri işçiler için ödemeleri gereken primin işveren hissesi kadar finansman kaynağı sağlanmış olacaktır. Bu uygulama, 31.12.2002 tarihine kadar sürdürülecektir.

Bu mükelleflerin istihdam ettikleri işçilerinin ücretlerinden kesilmesi gereken primin ise Hazinece karşılanması söz konusu değildir.

Ödemeye ilişkin usul ve esaslar ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca müştereken belirlenecektir.

Madde 7. – Kalkınmada öncelikle yörelerdeki yatırımlara hız vermek ve istihdamı artırmak için Hazineye ait arazi ve arsalarından devri mümkün olanların mülkiyetinin, en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımcılara bedelsiz olarak devri öngörülmektedir.

Belirlenecek yerlerde Hazine arazi ve arsalarının yatırımcılara bedelsiz olarak verilmesinde temel amaç, bu yörelerin kalkınmalarının sağlanması ve istihdamı artırmaktır. İstihdamın artırılması ve böylece kalkınmanın sağlanması, bölgelerarası dengesizliği de ortadan kaldıracaktır.

Arazinin biran önce yatırıma elverişli Hâle getirilebilmesi için gerekli imar ve planlama işleminin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Yatırımların devam etmesi ve faaliyetin sürekliliğinin sağlanması amacıyla 5 yıl süre konulmuştur.

Devredilen arazi ve arsaların el değiştirmesinin yatırımı etkilememesine özel önem verilmektedir. Bunun sağlanması için de tapu kaydına şerh konulması öngörülmüştür. Belirlenecek sürenin dolması ile şerh kaldırılacak ve hak sahibi söz konusu taşınmaz üzerinde her türlü tasarrufunda serbest olacaktır.

Yatırımcının üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirebilmesi için müeyyide konulmuştur. Taşınmaz mal, yatırımcıya hiç bir bedel alınmaksızın verilmektedir. Yatırım taahhüdünü gerçekleştirmeyen ve uygulanan teşviki kötüye kullananlardan Hazine taşınmaz malının başkaca bir işleme gerek olmaksızın geri alınmasına imkân sağlanmaktadır.

Yatırımcıya verilecek arsa miktarı, çalıştıracağı kişi sayısı, imarsız yerlerle ilgili uygulamalar, bölgelerarası uygulanacak farklılıklar, inşaat ve yatırıma başlama ve tamamlama süreleri, devre-

dilen taşınmazın teminat olarak gösterilmesi, devir sırasındaki koşullar ve maddenin uygulanışındaki diğer esas ve usulleri belirleme yetkisi, gerektiğinde ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Maliye Bakanlığına verilmiştir.

Madde 8. – Bu madde ile Gelir Vergisi Kanununun geçici 35 inci maddesinin 2 numaralı fıkrasının (f) bendi değiştirilmektedir.

Mevcut hükme göre, ilk defa işe başlayan mükellefler işe başladıkları yılda, mükellefiyeti olup da kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükelleflerde ise bu değişikliği izleyen üç yıl süre ile hayat standardı göstergelerinin yarısı uygulanmaktadır. Yapılan düzenleme ile yeni işe başlayan veya kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler hakkında ilk ve onu izleyen ikinci yılda hayat standardı esasının uygulanmaması sağlanmaktadır.

Bu düzenleme sadece Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerle sınırlı olmayıp Türkiye genelinde uygulanacaktır.

Bu suretle, kendi işini kurmaya çalışan mükelleflerin işe başlama azimlerini kırmaya yönelik hayat standardı esas, ilk ve onu izleyen ikinci yıl uygulanmayacaktır.

Esasen hayat standardı esas geçici bir uygulama olup, 31.12.1999 tarihinde kendiliğinden yürürlükten kalkacaktır. Bu esasın adaletsizliği, uygulamadan kalkacağı tarihe kadar geçecek süre içinde yeni işe başlayan ve götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler bakımından ortadan kaldırılmaktadır.

Madde 9. – Bu madde yürürlük maddesidir.

Bu maddeye göre Kanunun;

- a) 4 üncü maddesi 1.1.1998 tarihinde,
 - b) 8 inci maddesinin 1997 yılı kazançlarına da uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - c) Diğer hükümleri ise yayımı tarihini izleyen aybaşında,
- yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Madde 10. – Bu madde yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/660

Karar No.: 5

3.11.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 25.9.1997 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1.10.1997 tarihinde Esas Komisyon olarak Komisyonumuza, Tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilen "Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 27.10.1997 tarihinde yaptığı 2 nci Birleşiminde Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Zekeriya Temizel'in başkanlığında Maliye, İçişleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ile Hazine ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; Olağanüstü Hâl Bölgesi ve mücavir alanı kapsamına giren, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde terör olaylarının önlenmesinde güvenlik güçlerinin büyük çabaları sonucu önemli mesafe alınmıştır. Ancak, Bölgede uzun yıllardır devam eden terör olayları ekonomik ve sosyal gerilemeye neden olmuştur. Bu eksikliği ortadan kaldırmak ve Bölgenin ekonomik açıdan kalkınmasını sağlayabilmek için, yörede yeni yatırım sahalarının açılması, istihdam imkânlarının artırılması ve bu illerden diğer bölgelere göçün önlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Olağanüstü Hâl Bölgesine dahil olmayan, ancak, Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamına giren iller için de; uygulanan teşvik tedbirlerine ilaveten yeni teşviklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Ancak, müteşebbislerce adı geçen bölgelere yatırım yapmak ekonomik açıdan kârlı görünmektedir. Bu nedenle, müteşebbislerin bölgeye yatırım yapmalarını sağlamak amacıyla çeşitli özendirici vergisel ve diğer teşvik tedbirlerinin zaman geçirilmeden uygulamaya konulması zarureti doğmuştur. Bu tedbirlerin uygulamaya konması, 2000'li yıllara doğru yol alan ülkemizin gelişmiş ülkeler arasına girmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının sağlanması na katkıda bulunmak için müteşebbislere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında, Hâlen olağanüstü hâl uygulanan Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illeri ile daha önce olağanüstü hâl uygulanmış olan Adıyaman ve Elazığ illeri ile Kalkınmada Öncelikli Yörelere yatırım yapmalarını özendirmek için vergi teşvikleri uygulamak ve yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkânlarını artırmak amacıyla düzenlemelere gidilmek istendiği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede Tasarı ile;

– Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde, bu düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere, yeni faaliyete geçen gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde fiilen istihdam ettikleri tüm işçiler ile öteden beri faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren ilave olarak aldıkları ve bu illerdeki işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilere ödedikleri ücretlerden kesilen gelir ve damga vergilerinin, işverenlerce ilgili Kanun hükümleri çerçevesin-

de beyan edilip tahakkuk ettirilmesi, ancak ödemenin beyanname verme süresini izleyen ikinci yılın aynı döneminde yapılması, bu suretle Bölgede istihdam yaratan mükelleflere, kestiği vergiyi finansman kaynağı olarak kullanma imkânının verilmesi,

— Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları Hâlinde, işe başlama tarihinden itibaren üç vergilendirme döneminde, bu işyerlerinden elde ettikleri kazançların, gelir ve kurumlar vergisine tâbi tutulmamasının hükme bağlanması, ayrıca bu hükümden yararlanan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine 3 yıllık istisna süresinin sonunda başlamak üzere 10 işçiden fazla işçi çalıştırmaları kaydıyla yaratılan istihdama paralel olarak artan oranlarda vergi indirimi sağlanması,

— Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde 31.12.2002 tarihine kadar yapılacak teşvik belgeli yatırımlara vergi, resim ve harç muafiyeti getirilmesi,

— Tasarıda belirtilen süreler içerisinde söz konusu illerde faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, çalıştırdıkları işçiler için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre primme esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesinin Hazinece karşılanması suretiyle, anılan illerde istihdam yaratan mükelleflere, istihdam ettikleri işçiler için ödemele-ri gereken primin işveren hissesi kadar finansman kaynağı sağlanması,

— İstihdamı artırmak ve yatırımlara hız vermek amacıyla, Kalkınmada Öncelikli Yörelerde; en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere, Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyetinin bedelsiz olarak devredilmesi,

— Ayrıca; ilk defa işe başlayan mükellefler ile kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler hakkında, ilk ve onu izleyen ikinci yılda hayat standardı esasının uygulanmaması, bu değişikliğin sadece Olağanüstü Hâl Bölgesine dahil illerle sınırlı olmayıp, Türkiye genelinde uygulanması,

Öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerine yapılan görüşmelerde;

— Olağanüstü Hâl Bölgesine dahil illerde ekonomik iyileştirme ve gelişmeyi sağlamak için yatırım teşviklerinin yanında diğer tamamlayıcı sosyal ve idarî tedbirlerin de hayata geçirilmesinin gerektiği,

— Kalkınmanın itici gücü olan yatırımların maliyetinin özendirici vergisel ve diğer teşvikler ile azaltılabileceği, böylece kalkınmada öncelikli yörelerin ekonomik ve sosyal gelişmesi hızlandırılarak bölgeler arasındaki eşitsizliğin giderilmesinin mümkün olabileceği,

— Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde özel sektör yatırımlarının yetersiz olduğu, Bölgede yatırımların büyük bir kısmının Devlete ait bulunduğu, bu tesislerin özelleştirilmesinden kaçınılması gerektiği, aksi takdirde işsizliğin daha da artabileceği,

— Bölgedeki müteşebbislerin sermaye yetersizliği nedeniyle sağlanan teşviklerden yeterince yararlanamayacağı, bu nedenle Tasarıdan beklenen faydanın sağlanabileceğinden endişe duyulduğu, bu engelin ortadan kaldırılabilmesi için Devlet tarafından düşük faizli kredi imkânının yaratılması gerektiği,

— Tasarının hedefinin takdirle karşılandığı, ancak kapsamının geliştirilmesi gerektiği,

— Tasarıdan beklenen sonuçlara ulaşabilmek için sadece teşviklerin yeterli olmayacağı, ulaşım zorluklarının giderilmesi, bilhassa havaalanı ve sosyal tesis yapımına öncelik verilmesi suretiyle müteşebbise kolaylık sağlanması gerektiği,

– Bölge hâlkının alım gücünün düşük olması nedeniyle, üretilen malın gelişmiş bölgelerdeki pazarlara sunulacağı, bunun da taşıma sorununu ortaya çıkaracağı,

– Bölgedeki finans altyapısının eksikliğini giderebilmek için bölgesel kalkınma bankalarının kurulması gerektiği, bunun için gerekli altyapının mevcut olduğu, bunların zamanla bölgesel ihtisas bankaları Hâline geleceği,

– Teşviklerin bölgesel ve sınırlı süreli olması yerine, belli standartlar çerçevesinde global olarak ve amacına ulaşana kadar sürmesinin uygun olacağı,

– Ekonomik ve Sosyal Konseyin işlevinin artırılması ve ekonomik hayatın canlandırılması için çalışacak birimlerin Konsey içinde kurulması gerektiği,

– Tasarıda, uygulamada gecikmelere yol açabilecek ayrıntılara yer verildiği, bunun da bürokratik formaliteleri artırarak, yatırımları azaltıcı bir etkisinin olabileceği,

– Kalkınmada Öncelikli Yörelere tespitinde ilçe bazında da ayrıma gidilmesi gerektiği, böylece hem iller arasında, hem de aynı ilin ilçeleri arasındaki ekonomik ve sosyal eşitsizliğin giderilebileceği,

– Söz konusu Kalkınmada Öncelikli Yörelere yarım kalmış yatırımların bitirilmesine öncelik verilmesi gerektiği,

– Teşviklerin bir anlam ifade edebilmesi için kayıt dışı ekonominin vergilendirilmesi gerektiği, böylece geri kalmış bölgelere uygulanacak vergisel teşvik tedbirlerinin getireceği avantajlar sayesinde müteşebbislerin bu bölgeye yatırım yapmalarının sağlanabileceği,

– GATT Uruguay Roundu ticaret müzakereleri sonucu imzalanan uluslararası anlaşma ve Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliği konusunda yapılan uyum anlaşmaları neticesinde, ülkemizde yerli sanayimizin gümrük teşviki ile korunmasının zorlaştığı, ancak yatırım indirimi ve diğer vergisel teşviklerin uygulanabileceği,

Şeklindeki görüş ve önerileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

– Terör sebebiyle yatırımların durma noktasına geldiği, bunun sonucu olarak işsizliğin arttığı ve bölgeden olağanüstü bir göçün yaşanmaya başlandığı, Tasarının temel amacının bu göçün önlenmesi olduğu,

– Olağanüstü Hâl Bölgesinde terör olaylarında gözle görülür azalma kaydedildiği, Bölgenin kalkınması için ekonomik tedbirlere ihtiyaç duyulduğu,

– Tasarı ile müteşebbise vergi indirim ve muafiyeti ile bedelsiz hazine arazisi ve arsa temini sayesinde yatırımın daha başında finansman desteği sağlandığı, böylece Hazine'den nakdî olarak herhangi bir ödeme yapılmasına gerek olmadığı,

– Kalkınmada Öncelikli Yörelere müteşebbislere bedelsiz arazi temini yolu ile daha başlangıçta yatırım maliyetinde önemli azalma olacağı, ayrıca adı geçen bölgelerde ücretlilerden yapılan stopaj kesintilerinin yatırımcı tarafından kredi olarak kullanılması imkânının yanı sıra, işverinin % 19.5 olan Sosyal Sigortalar Kurumu prim yükünün azaltılması suretiyle yatırımın tamamlanmasından sonra da işletme kredisi anlamına gelecek teşviklerin Tasarıda öngörülmekte olduğu,

– Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamına dahil illerde sadece bu Tasarı ile tedbirler öngörülmediği, ayrıca kanuna gerek olmadan Bakanlar Kurulu Kararı ile aralarında ucuz enerji temini ve tüketimlere uygulanmakta olan en az geçim indirimi hadlerinde yapılan iyileştirmenin de bulunduğu bir takım tedbirlerin de alındığı ve alınmaya devam edileceği,

– Vergi kayıp ve kaçakını disipline etmeden söz konusu teşviklerin amaçladığı hedefler doğrultusunda bir fonksiyonunun olamayacağı, bu anlayış çerçevesinde malî alanda düzenleyici ve iyi-

leştirici tedbirlerin uygulamaya konulduğu, diğer tarafta vergi sistemimizde köklü değişiklikler yapılmasına ilişkin çalışmaların devam ettiği,

— Tasarının, sağladığı teşvikler nedeniyle Kanunla vergisiz bir bölge yaratılmak istendiği şeklinde yorumlanmaması gerektiği, Devletin vazgeçilmez egemenlik unsurunun vergi toplamak olduğu, bu ilkenin gözetildiği ve verginin teknik bir konu olması nedeniyle Tasarının ayrıntılı olarak hazırlandığı,

— Ülkemizde, bölgeler arasındaki ekonomik ve sosyal dengesizliğin sadece bu Tasarı ile giderilmesinin mümkün olmadığı, ancak özellikle Olağanüstü Hâl Bölgesinde ekonomik ve sosyal şartların dayatması neticesinde acil olarak bir takım tedbirlerin alınmasının uygun görüldüğü, daha sonra ülke genelini kapsayacak detaylı ve geniş önlemlerin alınacağı,

İfade edilmiştir.

Bu görüşmeleri takiben, Komisyon'da ortaya çıkan genel kanı neticesinde, konunun hassasiyeti de gözönüne alınarak, Tasarının ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla bir Alt Komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.

Alt Komisyonun çalışmalarını tamamlamasını takiben, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek, Alt Komisyonun görüşleri de dikkate alınmak suretiyle maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir,

Tasarının;

— “Amaç” başlıklı 1 inci maddesi; maddede yer alan “...uygulanmak...” ibaresinin “...uygulanmak...” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

— “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesi; Tasarının Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve mücavir alanında bulunan illerde yatırımları ve istihdamı teşvik etmek amacıyla hazırlandığı gözönüne alınarak, Bölge kapsamında bulunmayan Adıyaman ve Elazığ illerinin Tasarının kapsamından çıkarılması ve ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla maddenin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— “Çalışanlardan Kesilen Vergilerin Ertelenmesi” başlıklı 3 üncü maddesi; gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yeni işe aldıkları işçi sayısını belirlemek için verecekleri sigorta bildirgelerinin tarihinin belirlenmesi amacıyla, maddede yer alan “...bu tarihten...” ibaresinin, “...31.10.1997 tarihinde...” şeklinde değiştirilmesi ve teknik olarak gelir ve kurumlar vergisine ilişkin hükümlerin, çalışanlardan kesilen vergilerin ertelenmesine ilişkin hükümden önce yer almasının uygun olacağı görüşüyle madde numarasının 4 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— “Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası” başlıklı 4 üncü maddesi; (a) fıkrasında 3 yıl olarak öngörülen gelir ve kurumlar vergisinden istisna süresinin, yatırım dönemi de dikkate alındığında yetersiz olduğu görüşünden hareketle, bu sürenin yatırım dönemi dahil 5 yıla çıkarılması, üçüncü fıkrasının, Tasarının “Çalışanlardan Kesilen Vergilerin Ertelenmesi” başlıklı maddesinde tarihe ilişkin olarak yapılan düzenleme doğrultusunda değiştirilmesi, maddenin yazım kuralları ve kanun tekniğine uygunluk açısından yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 3 olarak değiştirilmesi suretiyle,

— “İşlemlerde Vergi, Resim, Harç İstisnası” başlıklı 5 inci maddesi; yanlış uygulamalara sebebiyet verilmemesi amacıyla üçüncü fıkrasında atıfta bulunulan 2982 sayılı Kanununun tarihinin yazılması, dördüncü fıkrasının, yatırım projesinin tamamının fizikî olarak hangi hâllerde gerçekleşmiş sayılacağına ölçü ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca birlikte belirlenmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

– “Sigorta Primi İşveren Payları” başlıklı 6 ncı maddesi; gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yeni işe alacakları işçi sayısının belirlenmesi için verecekleri sigorta bildirgesinin tarih olarak belirlenmesi amacıyla birinci fıkrasında geçen “...bu tarihten...” ibaresinin, “...31.10.1997 tarihinden...” olarak değiştirilmesi ve atıfta bulunan 506 sayılı Kanunun adının da yazılması suretiyle,

– Gerek Olağanüstü Hâl Bölgesine dahil illerde, gerekse mücavir illerde gelir ve kurumlar vergisine tabi işyerlerinde işgücü maliyetini azaltmak ve istihdam artışını teşvik etmek amacıyla ilk defa işe girecekler hakkında tasarrufu teşvik kesintisi uygulanmamasını sağlamaya yönelik bir metnin, tasarıya yeni 7 nci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

– “Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi” başlıklı 7 nci maddesi; Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyetinin bedelsiz olarak devrinde organize sanayi bölgelerine öncelik verilmesinin yararlı olacağı düşüncesiyle, birinci fıkrasında yer alan “Kalkınmada Öncelikli Yörelere;” ibaresinden sonra gelmek üzere “...organize sanayi bölgelerine öncelik verilmek üzere...” ibaresinin eklenmesi, son fıkrasına, Maliye Bakanlığınca yapılacak belirlenmenin, anılan Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle yapılacağı doğrultusunda bir hükmün ilave edilmesi ve madde numarasının 8 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendini değiştiren çerçeve 8 inci maddesi; 9 uncu madde olarak aynen,

– Yürürlüğe ilişkin 9 uncu maddesi; madde numaralarında yapılan değişiklikler ve yeni madde ilavesi nedeniyle (a) ve (b) bendlerinde değişiklikler yapılması ve madde numarasının 10 olarak değiştirilmesi suretiyle,

– Yürütmeye ilişkin 10 uncu maddesi ise 11 inci madde olarak aynen,

Kabul edilmiştir.

Ayrıca, Komisyon tarafından Başkanlık Divanına verilen yetkiye dayanılarak, Tasarıda yazım kurallarına ve kanun tekniğine uygunluk açısından gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>
Samsun	Antalya
Sözcü	Üye
<i>Hüseyin Yayla</i>	İ. Ertan Yülek
Hatay	Adana
	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye
<i>Mustafa Küpeli</i>	<i>Mehmet Büyükyılmaz</i>
Adana	Adana
Üye	Üye
<i>Aydın Tümen</i>	Mehmet Ekici
Ankara	Ankara
	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Ataullah Hamidi</i>
Bartın	Batman

Üye
Abbas İnceayan
Bolu
Üye
Osman Kılıç
İstanbul

Üye
Ali Topuz
İstanbul
(Karşı Oy Yazısı eklidir.)

Üye
Çetin Bilgir
Kars
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
(İmzada bulunamadı)

Üye
Mustafa Bahri Kibar
Ordu
Üye
Mehmet Yaşar Ünal
Uşak

Üye
Mustafa Çiloğlu
Burdur
Üye
Algan Hacaloğlu
İstanbul
(Karşı Oy Yazısı eklidir.)

Üye
Esat Bütün
Kahramanmaraş

Üye
Mustafa Ünal
Konya
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Ertuğrul Eryılmaz
Sakarya
Üye
Yıldırım Aktürk
Uşak

KARŞI OY YAZISI

1. Yasanın kapsamı, Hâlen OHAL uygulaması ve mücavir alanı çerçevesinde yer alan illerle sınırlıdır. Oysa, ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan 23 ilin tümü terör olgusundan doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmektedir. Tasarı kapsamı dışında kalan illerde de çok sayıda köy ve mezra zorunlu olarak boşaltılmış, ekonomi yavaşlamış, yatırımlar durmuş, işsizlik rekor düzeylere tırmanmıştır.

Bu nedenlerle, bölgede yeralan; Ağrı, Kars, Erzurum, Erzincan, Bayburt, Sivas, Ardahan, Şanlıurfa, Adıyaman, Iğdır ve Elazığ illeri de yasa tasarısı kapsamı içine dahil edilmelidir.

2. Ülkemizin bu yasa tasarısı kapsamında dışında kalan tüm "kalkınmada öncelikli il ve ilçelerde", sosyal ve ekonomik gelişmeyi hızlandırmak, eşitsizlikleri aşmak için, hazırlanacak "bölgesel kalkınma planları" çerçevesinde teşvik edilmelidir. Bu tasarı ile öngörülen "bedelsiz sanayi arazi-si" tahsisi, bu amaç açısından yetersizdir.

3. "Bedelsiz sanayi arsası" tahsisi ilkesi doğru olmakla beraber, uygulama "organize sanayi bölgesi" veya "küçük sanayi siteleri" çerçevesinde yürütülmelidir. Aksi halde, sanayi alanlarının belirlenmesi ve ülke arazisinin fizikî planlamasında kamusal yararın korunmasında büyük zorlukla karşılaşılır.

4. Bedelsiz sanayi arsası tahsisinde uygulanacak ilke "49 yıllık kiralama" olmalı, arsaların mülkiyeti kamu kesiminden özel girişimciye bedelsiz devredilmemelidir. 31.10.1997

Algan Hacaloğlu
İstanbul

Ali Topuz
İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

OLAĞANÜSTÜ HÂL BÖLGESİNDE VE KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDE İSTİHDAM YARATILMASI VE YATIRIMLARIN TEŞVİK EDİLMESİ İLE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınma Öncelikli Yörelerde vergi teşvikleri uygulanmak ve yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkânlarını artırmaktır.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanunda geçen Olağanüstü Hâl Bölgesi; Adıyaman, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van İllerini, kalkınmada öncelikli yöreler ise Bakanlar Kurulunca bu yöreler kapsamına alınan illeri kapsar.

Çalışanlardan kesilen vergilerin ertelenmesi

MADDE 3. – 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki iş yerlerinde çalıştırdıkları işçileri ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu tarihten önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu işyerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin, ücretlerinden kesilen ve beyan edilerek tahakkuk ettirilen gelir ve damga vergileri, beyanname verme süresini izleyen ikinci yılın aynı döneminde ödenir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

OLAĞANÜSTÜ HÂL BÖLGESİNDE VE KALKINMADA ÖNCELİKLİ YÖRELERDE İSTİHDAM YARATILMASI VE YATIRIMLARIN TEŞVİK EDİLMESİ İLE 193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; Olağanüstü Hâl Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde vergi teşvikleri uygulamak ve yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkânlarını artırmaktır.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanunda geçen Olağanüstü Hâl Bölgesi; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Olağanüstü Hâl Bölgesine ve mücavir alanına dahil, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerini, Kalkınmada Öncelikli Yöreler ise Bakanlar Kurulunca bu yöreler kapsamına alınan illeri veya ilçeleri kapsar.

Gelir ve kurumlar vergisi istisnası

MADDE 3. – a) Bu maddenin yürürlük tarihi ile 31.12.2000 tarihi arasında; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki iş yerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla, münhasıran bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları işe başlama tarihinden itibaren yatırım dönemi dahil 5 vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu kazançlar hakkında 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendi hükümleri uygulanmaz.

b) (a) fıkrasında belirtilen gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin anılan fıkradaki istisna süresinin sonundan başlamak ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

31.12.2007 tarihinde sona ermek üzere, bu illerdeki iş yerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla, münhasıran bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisinden aşağıda belirtilen oranlarda indirim yapılır :

İndirim oranı; 10 işçi çalıştıranlarda % 40, 51 ve daha yukarı işçi çalıştıranlarda % 60'dır. 11 ilç 50 arasında (50 dahil) işçi çalıştıranlar için uygulanacak indirim oranı % 40 oranına herbir işçi için 0.5 puan eklemek suretiyle bulunur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kapsama dahil illerde iş yeri bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, 31.10.1997 tarihinden önce vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu iş yerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçi sayısının 10 ve daha yukarı olması halinde, 1.1.1998-31.12.2007 tarihleri arasında bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisine bu fıkrada belirtilen indirim oranları uygulanır.

Bu fıkra kapsamına giren kazançlar üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre tevkif edilecek gelir vergisi için de yukarıda belirtilen oranlarda indirim yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Çalışanlardan kesilen vergilerin ertelenmesi

Gelir ve kurumlar vergisi istisnası

MADDE 4. – a) Bu maddenin yürürlük tarihi ile 31.12.2000 tarihi arasında Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki iş yerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla, münhasıran bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları işe başlama tarihinden itibaren 3 vergilendirme dönemi gelir ve kurum-

MADDE 4. – 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki iş yerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.10.1997 tari-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lar vergisinden müstesnadır. Bu kazançlar hakkında; 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin ikinci fıkrası ile Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendi hükümleri uygulanmaz.

b) (a) fıkrasında belirtilen gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin anılan fıkradaki istisna süresinin sonundan başlamak ve 31.12.2007 tarihinde sona ermek üzere, bu illerdeki iş yerlerinde fiilen ve sürekli olarak on ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla, münhasıran bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisinden aşağıda belirtilen oranlarda indirim yapılır.

İndirim oranı; 10 işçi çalıştıranlarda % 40, 51 ve daha yukarı işçi çalıştıranlarda % 60'dır. 11 ila 50 arasında (50 dahil) işçi çalıştıranlarda ise % 40 oranına her bir işçi için 0.5 puan eklenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce (a) fıkrasında belirtilen illerde işyeri bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki 4 aylık dönem için vermiş oldukları en son sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu iş yerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçi sayısının 10 ve daha yukarı olması halinde, 1.1.1998-31.12.2007 tarihleri arasında bu iş yerlerinden elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisine bu fıkrada belirtilen indirim oranları uygulanır.

Bu fıkra kapsamına giren kazançlar üzerinden, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre tevkif edilecek gelir vergisi için de yukarıda belirtilen oranlarda indirim yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

İşlemlerde vergi, resim, harç istisnası

MADDE 5. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2002 tarihine kadar uygu-

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu iş yerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçilerin ücretlerinden kesilen ve beyan edilerek tahakkuk ettirilen gelir ve damga vergileri, beyanname verme süresini izleyen ikinci yılın aynı döneminde ödenir.

İşlemlerde vergi, resim, harç istisnası

MADDE 5. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2002 tarihine kadar uygu-

(S. Sayısı : 392)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lanmak üzere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde yapılacak teşvik belgeli yatırımlarla ilgili aşağıda belirtilen işlemler; veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi ve harçlar ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınan vergi, resim ve harçlardan müstesnadır :

1. Arazi veya arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, satış vaadi sözleşmesi, intifa ve iştirak hakkı, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhid, tescil, cins değişikliği, rehin ve ipotek tesis ve terkini, ıslah ve değişiklik işlemleri ile bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar,

2. Kredi verilmesi ile ilgili işlemler, bu konuda düzenlenen kâğıtlar ve kredi işlemleri nedeniyle her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben alınan paralar.

Yatırımların bu maddede belirtilen süre içinde tamamlanmaması ve öngörülen amaç dışında kullanılması halinde, daha önce alınmayan vergi, resim ve harçlar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gecikme faizi ve ağır kusur cezası ile birlikte tahsil edilir.

Bu madde kapsamına giren işlemler hakkında 2982 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Yatırım projesinin tamamının fiziki olarak hangi hallerde gerçekleşmiş sayılacağına ilişkin ölçü ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Sigorta primi işveren payları

MADDE 6. – 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile bu maddenin yürürlüğe gir-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

lanmak üzere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde yapılacak teşvik belgeli yatırımlarla ilgili aşağıda belirtilen işlemler; veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi ve harçlar ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınan vergi, resim ve harçlardan müstesnadır.

1. Arazi veya arsa tedariki ile ilgili olarak ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, satış vaadi sözleşmesi, intifa ve iştirak hakkı, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhid, tescil, cins değişikliği, rehin ve ipotek tesis ve terkini, ıslah ve değişiklik işlemleri ile bu işlemler dolayısıyla düzenlenen kâğıtlar,

2. Kredi verilmesi ile ilgili işlemler, bu konuda düzenlenen kâğıtlar ve kredi işlemleri nedeniyle her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben alınan paralar.

Yatırımların bu maddede belirtilen süre içinde tamamlanmaması ve öngörülen amaç dışında kullanılması halinde, daha önce alınmayan vergi, resim ve harçlar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gecikme faizi ve ağır kusur cezası ile birlikte tahsil edilir.

Bu madde kapsamına giren işlemler hakkında 24.2.1984 tarihli ve 2982 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Yatırım projesinin tamamının fiziki olarak hangi hallerde gerçekleşmiş sayılacağına ilişkin ölçü ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığınca birlikte belirlenir.

Sigorta primi işveren payları

MADDE 6. – 31.12.2002 tarihine kadar uygulanmak üzere; Olağanüstü Hâl Bölgesi kapsamında sayılan illerde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen aybaşından itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu illerdeki işyerlerinde çalıştırdıkları işçiler ile bu maddenin yürürlüğe gir-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

diği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu tarihten önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu iş yerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler için 506 sayılı Kanunun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk edecek primlerin işveren hissesi Hazinece karşılanır.

Ödeme usul ve esasları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Bedelsiz yatırım yeri tahsisi

MADDE 7. – Kalkınmada öncelikli yörelerde; en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik bedeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere, Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyeti bedelsiz olarak devredilebilir.

Devir konusu arazi ve arsaların, imar planları yoksa, bunların imar planları öncelikli yapılır.

Belirlenecek istihdam esaslarına, yatırımın faaliyete geçmesi tarihinden itibaren beş yıl süre ile uyulması zorunludur.

Devredilen arazi ve arsanın tapu kaydına, devir sırasında Hazinece bedelsiz olarak devrolunduğu, devir amaç ve koşullarına, devir alan gerçek ve tüzel kişilerin uymak zorunda olduğuna dair şerh konulur. Bu madde kapsamında belirlenmiş şartlara uyulmuş olması kaydıyla, talep üzerine, belirtilen süre sonunda, tapu kaydındaki şerh terkin edilir.

Yatırımcıların, bu madde kapsamında belirlenen şartlara uymaması halinde, herhangi bir yargı kararı aranmaksızın taşınmaz mal,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

diği tarihten önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin 31.10.1997 tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son 4 aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayısına ilave olarak yeni işe aldıkları ve bu iş yerlerinde fiilen çalıştırdıkları işçiler için, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesi Hazinece karşılanır.

Ödeme usul ve esasları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Devlet Bakanlığınca müştereken belirlenir.

MADDE 7. – Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen Olağanüstü Hâl Bölgesinde gelir ve kurumlar vergisine tabi iş yerlerinde 1.1.1998 tarihinden itibaren ilk defa işe girenler hakkında 9.3.1988 tarihli ve 3417 Sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Bedelsiz yatırım yeri tahsisi

MADDE 8. – Kalkınmada Öncelikli Yörelerde; organize sanayi bölgelerine öncelik verilmek üzere en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere, Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyeti bedelsiz olarak devredilebilir.

Devir konusu arazi ve arsaların, imar planları yoksa, bunların imar planları öncelikli yapılır.

Belirlenecek istihdam esaslarına, yatırımın faaliyete geçmesi tarihinden itibaren beş yıl süre ile uyulması zorunludur.

Devredilen arazi ve arsanın tapu kaydına, devir sırasında Hazinece bedelsiz olarak devrolunduğu, devir amaç ve koşullarına, devir alan gerçek ve tüzel kişilerin uymak zorunda olduğuna dair şerh konulur. Bu madde kapsamında belirlenmiş şartlara uyulmuş olması kaydıyla, talep üzerine, belirtilen süre sonunda, tapu kaydındaki şerh terkin edilir.

Yatırımcının, bu madde kapsamında belirlenen şartlara uymaması halinde, herhangi

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

üzerindeki muhdesat ile birlikte Hazine adına kaydolunur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, devredilen taşınmazın teminat olarak gösterilmesi, miktar ve devir koşulları ile diğer esas ve usuller, gerektiğinde ilgili kuruluşların da görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 8. – 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 35 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) İlk defa işe başlayan mükellefler ile götürülük şartlarını haiz olanlardan kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler için, işe veya gerçek usulde vergilendirilmeye başlanılan ve izleyen yılda hayat standardı esası uygulanmaz.”

Yürürlük

MADDE 9. – Bu Kanunun;

- a) 4 üncü maddesi 1.1.1998 tarihinde,
- b) 8 inci maddesi 1997 yılı kazançlarına da uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- c) Diğer hükümleri yayım tarihini izleyen aybaşında, yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

bir yargı kararı aranmaksızın taşınmaz mal, üzerindeki muhdesat ile birlikte Hazine adına kaydolunur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, devredilen taşınmazın teminat olarak gösterilmesi, miktar ve devir koşulları ile diğer esas ve usuller, gerektiğinde ilgili kuruluşların da görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 9. – 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 35 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) İlk defa işe başlayan mükellefler ile götürülük şartlarına haiz olanlardan kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler için, işe veya gerçek usulde vergilendirilmeye başlanılan ve izleyen yılda hayat standardı esası uygulanmaz.”

Yürürlük

MADDE 10. – Bu Kanunun;

- a) 3 ve 7 inci maddeleri 1.1.1998 tarihinde,
 - b) 9 uncu maddesi 1997 yılı kazançlarına da uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - c) Diğer hükümleri yayımı tarihini izleyen aybaşında,
- Yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 10. — Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz
Başbakan
Dev. Bakanı ve Başb. Yard.
B. Ecevit
Devlet Bakanı
G. Taner
Devlet Bakanı
Y. Seçkiner
Devlet Bakanı
Prof. Dr. H. S. Türk
Devlet Bakanı
R. Serdaroğlu
Devlet Bakanı
Prof. Dr. Ş. Gürel
Devlet Bakanı
Dr. İ. Çelebi
Devlet Bakanı
R. Şahin
Devlet Bakanı
C. Kavak
Devlet Bakanı
R. K. Yücelen
Devlet Bakanı
M. Batallı
İçişleri Bakanı
M. Başesgioğlu
Maliye Bakanı
Z. Temizel
Bayındırlık ve İskân Bakanı
Y. Topçu
Ulaştırma Bakanı V.
M. Batallı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Prof. Dr. N. Çağan
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
M. C. Ersümer
Turizm Bakanı
İ. Gürdal

Yürütme

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard.
İ. Sezgin
Devlet Bakanı
H. Özkan
Devlet Bakanı
İ. Saygın
Devlet Bakanı
Prof. Dr. S. Yıldırım
Devlet Bakanı
M. Gürdere
Devlet Bakanı
Prof. Dr. A. Andıcan
Devlet Bakanı
M. Yılmaz
Devlet Bakanı
B. Kara
Devlet Bakanı
E. Aştık
Devlet Bakanı
H. Gemici
Adalet Bakanı
O. Sungurlu
Dışişleri Bakanı V.
Prof. Dr. Ş. Gürel
Millî Eğitim Bakanı
H. Uluğbay
Sağlık Bakanı
H. İ. Özsoy
Tarım ve Köyişleri Bakanı
M. Taşar
Sanayi ve Ticaret Bakanı
Y. Erez
Kültür Bakanı
İ. Talay
Orman Bakanı
E. Taranoğlu

Çevre Bakanı V.
R. K. Yücelen